

Carles Riba

Elegies de Bierville

⇒ L'autor

Carles Riba i Bracons (Barcelona, 1893 – 1959). Poeta, narrador, traductor, crític i acadèmic. Humanista i professional de les lletres, rep sempre el suport familiar en el desenvolupament de la seva carrera literària, que comença de ben jove. Ja el 1911, tot just acabar el batxillerat, publica una traducció de les *Bucòliques* de Virgili, finançada pel seu pare. Guanya, amb una *Ègloga*, la Flor Natural als Jocs Florals de Girona, ciutat on l'any següent coneix la seva futura esposa: la poeta Clementina Arderiu. Pel que fa a l'àmbit acadèmic, estudia la carrera de Filosofia i Lletres, juntament amb la de Dret per imposició familiar. Es doctora el 1938, amb una tesi sobre *Nausica* de Joan Maragall.

A partir de 1916, data del seu casament amb Clementina Arderiu, comença a exercir de professor de literatura a l'Escola de Bibliotecàries (1916) on, entre d'altres, tindrà com a alumna la poeta Rosa Leveroni. Riba vol guanyar-se la vida en el món de les lletres i ho aconsegueix gràcies al context del moment. A principi del segle XX, amb el Noucentisme, cultura i política van de la mà. L'any 1915 és nomenat redactor en cap de la revista de pedagogia *Quaderns d'Estudi*, dirigida per Eugeni d'Ors. A més, sota la protecció de Josep Carner, treballa de traductor per a l'Editorial Catalana i col·labora amb altres editorials i revistes com ara *La Veu de Catalunya* i *La Revista*.

Exerceix de catedràtic de grec i és membre de l'Institut d'Estudis Catalans i vicepresident de la primera Institució de les Lletres Catalanes, de l'època de la República. S'exilia a França el 1939 a causa de la guerra civil espanyola, passant per Bierville, Isle d'Adam, Bordeus i Montpeller, tornant a Barcelona el 1943. En aquest època comença la traducció dels autors clàssics per a la Fundació Bernat Metge, de la qual arribarà a ser director. Forçadament allunyat de la vida pública, a causa de les circumstàncies polítiques, esdevé el mestre de les noves generacions. De la seva tasca com a traductor cal esmentar l'*Odissea* d'Homer i, també, obres d'Èsquil, Hölderlin, Kavafis, Plutarc, Poe, Rilke i Sòfocles, entre d'altres.

⇒ L'obra

Residu de "La paraula a lloure" (1912-1919), el seu primer recull poètic, queda inèdit. Tal com suggereix el títol, l'estructura dels poemes és lliure i, per tant, oposada a la de les *Estances*, publicades el 1919, però escrites durant els mateixos anys. En el recull s'hi observa la influència de diversos escriptors entre els quals destaquen Leopardi i Joan Maragall.

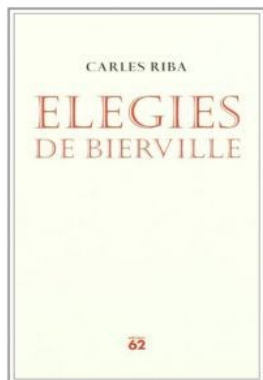
El primer llibre d'*Estances* (1919) significa una novetat en l'ambient literari d'aquells anys. De tota manera, aquestes primeres passes com a poeta queden en un segon pla a causa del renom de Carles Riba com a traductor i professor, i la seva producció lírica no és reconeguda i admirada fins més endavant. A diferència del primer recull de poemes inèdits, al primer llibre d'*Estances* ja hi trobem un poeta sense les vacil·lacions pròpies del principiant. En aquests inicis és considerat com a poeta obscur amb un cercle de lectors molt restringit fins als anys trenta, en què joves autors consideren la seva obra com un model que cal seguir.

La publicació del segon poemari *Estances* (1930) marca la pauta creativa de l'autor. Carles Riba hi mostra un gran domini lingüístic, on la frase esdevé musical. Pel que fa a les influències, si en el primer llibre d'*Estances* els models eren els clàssics grecs, Dante i Petrarca, Ausiàs March i alguns poetes catalans moderns com ara Josep Carner, en aquest segon, els models són Rilke, Hölderlin, Guillén, Valéry i sobretot Mallarmé. Justament aquests dos darrers autors són la base sobre la qual escriu, entre 1930 i 1935, *Tres suites*, poemari més proper al concepte de "poesia pura" respecte de les seves obres anteriors i en què la preocupació formal dóna com a resultat una lírica hermètica que deixa enrere l'emotivitat mostrada a les *Estances*. Malauradament, el llibre és publicat en plena guerra civil espanyola, el 1937, i no aconsegueix gaire ressò.

La seva obra progressivament guanya popularitat, admiració i es va engrandint. Publica en edicions clandestines les *Versions* de Hölderlin (1944) i, un any abans, el recull de poemes *Elegies de Bierville*. Aquesta obra, escrita en part a la població francesa on ha estat exiliat durant un temps, determina un abans i un després en la seva pròpia poesia i, fins i tot, en la lírica catalana. S'hi fonen tres realitats bàsiques: el jo personal del poeta, el del seu poble i Grècia entesa com a pàtria comuna.

Després, des del moment en què es permet l'edició en llengua catalana, Carles Riba dóna a conèixer *Del joc i del foc* (1946), on el poeta adopta la forma japonesa anomenada *tanka*; *Salvatge cor* (1952), format per sonets on reflexiona sobre l'experiència personal, i *Esbós de tres oratoris* (1957), on l'autor exposa les seves preocupacions espirituals mitjançant una poesia dramàtica i narrativa que s'apropa més al gran públic.

A part de la poesia, l'assaig, la crítica i les traduccions, Riba conrea també la literatura infantil. Els seus dots de narrador queden palesos en tres contes: *Les aventures d'en Perot Marrasquí* (1923), *L'ingenu amor* (1924) i *Sis Joans* (1928).

Llibre de plena maduresa, Riba va escriure les dotze *Elegies de Bierville* entre l'abril de 1939 i l'agost de 1942. Prengueren forma dins el sentiment de l'exili, "una a una, sense un previ pla de conjunt [...] Cadascuna sense senyal de cap que l'hagués de seguir, cadascuna en certa manera desenvolupant-se d'un so, d'un mot, d'un enigma de l'anterior, talment com d'un germen sobre". Només les cinc primeres elegies foren escrites a Bierville però tot el recull s'hi localitza. "Davant d'un poema, ni un crític ni l'autor mateix no sabrien sinó, des de fora, [...] esbossar i valorar els accidents de vida exterior o profunda que precediren a la concepció, que potser la determinaren. És això [...] que he intentat de fer per a aquestes *Elegies de Bierville*, ara que per primera vegada surten en edició pròpiament dita a trobar un públic. Un públic de catalans que viuen a l'exili o en expatriació. Per un com ells foren escrites un dia; puguin alguns d'ells estimar-s'hi, com s'hi estimà ell mateix."

⇒ Bibliografia a la xarxa de biblioteques:

- 🔗 *Antologia poètica*. Badalona: Sàpiens, 2005: **P 833 Rib**
- 🔗 *Carles Riba: centenari (1893-1993)*. [Barcelona]: Generalitat de Catalunya, 1993: **P 833 Rib**
- 🔗 *Cartes de Carles Riba*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1989-93: **N 833 Rib**
- 🔗 *Cor delatat: antologia poètica comentada*. Barcelona: Educaula, 2010: **P 833 Rib**
- 🔗 *De casa a casa: tria de cartes*. Barcelona: Edicions 62, 2007: **92(Rib) Rib**
- 🔗 *Del joc i del foc*. Barcelona: Empúries, 1984: **P 833 Rib**
- 🔗 *Elegies de Bierville; Salvatge cor; Darrers poemes*. Barcelona: Edicions 62, 2012: **P 833 Rib**
- 🔗 *Esbós de tres oratoris*. Barcelona: Empúries, 1987: **P 833 Rib**
- 🔗 *Escolis i altres articles*. Barcelona: Publicacions de La Revista, 1921: **04 Rib**
- 🔗 *Estances; Del joc i del foc*. Barcelona: Edicions 62, 2012: **P 833 Rib**
- 🔗 *Els marges*. Barcelona: El Observador, 1991: **N 833 Rib**
- 🔗 *Narrativa*. Barcelona: Edicions 62, 1992: **N 833 Rib**
- 🔗 *Poesia narrativa*. Barcelona: Edicions 62, 1965: **833.0 Rib**
- 🔗 *Salvatge cor*. Barcelona: Edicions 62, 1985: **P 833 Rib**
- 🔗 *Súnion: antologia comentada*. Barcelona: La Magrana, 1995: **833.0 Rib**
- 🔗 *Tres suites*. Barcelona: Edicions 62, 1993: **P 833 Rib**

Sobre Carles Riba i la seva obra:

- 🔗 Ayensa, Eusebi. *D'una nova llum: Carles Riba i la literatura grega moderna*. Lleida: Pagès, 2012: **883.3 Aye**
- 🔗 Blanch, Antoni. *Poesia i transcendència: lectura de les "Elegies de Bierville" de Carles Riba*. Barcelona: Claret: Fundació Joan Maragall, 2004: **833.3(Rib) Bla**
- 🔗 Ferrater, Gabriel. *La poesia de Carles Riba: cinc conferències*. Barcelona: Edicions 62, 1983: **833.3(Rib) Fer**
- 🔗 Malé i Pegueroles, Jordi. *Poètica de Carles Riba: els anys del postsimbolisme: 1920-1938*. Barcelona: La Magrana, 2001: **833.3(Rib) Mal**
- 🔗 Medina, Jaume. *Estudis sobre Carles Riba*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill i Ferro: Abadia de Montserrat, 2000: **833.3(Rib) Med**
- 🔗 Medina, Jaume. *L'ingenu amor de Carles Riba*. [Barcelona: s.n.], 1996: **833.3(Rib) Med**
- 🔗 Miralles, Carles. *Sobre Riba*. Barcelona: Proa, 2007: **833.3(Rib) Mir**
- 🔗 Triadú, Joan. *Per comprendre Carles Riba*. Manresa: Parcir, 1993: **833.3(Rib) Tri**